

180341 - Şer'i hükümler ve Mükellefin filleri

Soru

Farz, Mustehap, mekruh ve Haram nedir? Bu hükümlerle ilgili birer örnek verir misiniz?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Vacip: ; Allah ve Rasulünün, dinen sorumlu kişiden, yapılmasını kesin ve bağlayıcı bir şekilde istediği dini yükümlülükler farz kapsamına girmektedir. Namaz kılmak, oruç tutmak ve zekât vermek gibi.

Birincisi:

Vacip: Şeriat, yapılmasını kesin olarak emrettiği ve yüklediği görevlerdir. Beş vakit namaz kılmak, Ramazan ayında oruç tutmak, nisap miktarı malı olanların zekât vermesi ve gücü yetenlerin hacca gitmesi gibi..

Vacip'e; farz, fariza ve lazım gibi terimler de kullanılmaktadır. Vacibi yerine getiren kimse sevap kazanır, terkeden ise cezayı hakkader.

İkincisi:

Mendub (Sünnet): Şeriatın yükümlülük açısından kesin olmayan emirleridir. Gece namazı, farz namazlardan önce ve sornaki sünnet namazlar, her aydan üç gün oruç tutmak, Şevval ayından altı gün oruç tutmak, fakirlere sadaka vermek, zikir ve virdlere riayet etmek gibi..

Mendup'a; Mustehap, Sünnet, Mesnun ve Nafile gibi terimleri de kullanılmaktadır.

Üçüncüsü:

Haram, Şeriat'ın kesin ve bağlayıcı bir şekilde yapılmaması gereken yasaklardır. zina etmek, faiz yemek, içki içmek, anne ve babaya karşı gelmek, sakal kesmek, kadınların açık olması gibi.

Haramı yapan kimse günah işler ve cezayı hak eder, terkeden kimse ise sevap kazanır.

Haram'a Memnu' ve Mahzur gibi terimler kullanılmaktadır.

Mekruh, Şeriat'ın kesin olmayan bir şekilde yapılmaması gereken yasaklardır.

Sol elle almak vermek, kadınların cenazelere katılmaları, yatsı namazından sonra konuşmak, omuzun üzerinde bir şey olmadan tek elbise ile namaz kılmak, güneş doğuncaya kadar sabah namazından sonra nafil namazı kılmak, güneş batıncaya kadar ikindi namazından sonra nafil namazı kılmaz.

Mekruhu işlemekte günah yazılmaz ancak terkedildiği zaman sevap kazanılır.

Beşincisi:

Mübah; bizzat kendisiyle emir veya yasaklama ilişkisi olmayan konulardır. Örnek olarak yeme içme, alışveriş, yolculuk, rızık kazanmak, eşlerle cinsel ilişki kurmak. Bizzat kendisi demenin amacı çünkü bu konular farklı konularla bağlandığında bu işler vacip, haram veya farklı hüküm alabilir.

Örnek olarak su satın almak mübah iken farz olan namaz için abdestte kullanmak için satın almak vacip olur.

Seyahat için yolculuk asıl olarak mübah iken fitne ve fesadın çok olduğu kafirlerin memleketlerine yolculuk yapmak haram olur. Çünkü harama düşmeye neden olmaktadır. Bu konuda daha geniş bilgi için İbn Kudame'nin "Ravda el Nazır ve Cennetul Manazır" (1/150-210) adlı eserine, Zerkeşi'nin "el Bahrul muhit" (1/140-240), İbn Useyminin "Şerh Usul min İlm Usul" (46-68) adlı eserlerinden istifade edebilirsiniz.

En iyisini Allah bilir.